

גם כיום שפירא לא מרגישה נוח להתמקד בהם, ומפחיתה מחלקה בטיפול באביה. "אמא שלי היתה אתו בבית והוא יחסית תיפקוד", היא מספרת, "למעשה הטיפול שלי הסתכם הרבה פעמים בתמיכה רגשית, בקניית דברים, או בליווי לטיפולים רפואיים. ראיתי את עצמי כבת שאוהבת את אבא שלה ורוצה לעזור לו. מעולם לא חשבתי שאני נדרשת לטיפול. כשהלכתי אתו לטיפולים בבית החולים, לא חשבתי שאני צריכה להביא אישור מחלה, גם לא כשלקחתי אותו לבדיקת דם, כי לא ראיתי את עצמי כמי שמטפלת בו", היא אומרת.

עבודה שקטה

כמו לוי ושפירא, רוב המטפלים בכך משפחה נושאים את תפקידם הקשה בשתיקה, בלי לשתף איש במקום העבודה בקשיים שלהם או אפילו בעובדה שהם נדרשים ליישם את המטפלים העידו כי לא פנו בעינין לאיש במקום העבודה, אפילו לא לעמיתיהם. רק 30% יידעו את המנהל הישיר או את משאבי האנוש בחברה שבה הם עובדים על התפקיד שהם ממלאים. זאת, אף שכרבע מבני המשפחה המטפלים העידו כי המשימה מטילה עליהם עומס כבד או כבד מאוד, ורוב גדול מהם השיבו כי מדובר במשימה שלא זוכה להכרה: 73% מהמשיבים הסכימו כי הרבה אנשים שהם מכירים לא מבינים כמה מאמץ והקרבה צריך כדי לטפל באופן קבוע בכך משפחה. לוי מוסיפה כי ההחלטה שלא לספר נובעת גם מתחושה שהמטפלים הם בסך הכל מלווים. "אנשים לא מספרים כי זה נראה לא שלך. זאת לא המחלה שלך – את המלווה, המטפלת, העוזרת. את לא מרגישה שאת מתמודדת עם משהו. את רואה את החולים מתמודדים עם דברים קשים כל כך, ומי אני שאגייד שאני מתמודדת עם משהו? המטפל רואה את התמודדות של המטור

רושינק עבור עמותת caregivers ישראל, וכלל 1,844 מרואיינים. כשני שלישים (69%) מבני המשפחה המטפלים הם שכירים, 10% נוספים עצמאים, והשאר הם סטודנטים, פנסיונרים, לא עובדים או חיילים. במרבית המקרים (73%) המטופל הוא הורה מבוגר, חם או חמות, סבא או סבתא. ב-22% מהמקרים זהו בן משפחה אחר או חבר קרוב. 8% מבני המשפחה מטפלים בכני זוגם. 55% מהם דיווחו כי גיל המטופל שלהם הוא 75 ויותר. עבור סמדר שפירא, מנהלת תחום עבודה סוציאלית, חינוך ופרט במשרד החוץ, זאת היתה המציאות היום יומית במשך תקופה ארוכה. "אבא שלי נפטר לפני שנה וחצי אחרי תקופה ממושכת של מחלה", היא מספרת. שפירא, כמו לוי, מעולם לא הגדירה את עצמה "מטפלת", אך בכל זאת שינתה את סדר יומה כדי לטפל פל באביה. כשנעדרה מהעבודה, היא ישיבה עם המחשב הנייד במסדרונות בית החולים כדי להשלים משימות – אבל היתה מרוכזת באביה. הצרכים והקשיים שלה היו משניים.

מטפלים במלכוד

1.5 מיליון ישראלים סייעו בשנה האחרונה לבן משפחה שסובל מקשיים בתפקוד כתוצאה מגילו המבוגר, ממחלה או ממוגבלות. רובם נאלצו לתמוך בין הטיפול, לעבודה ולילדים – בלי עזרה. סנונית ראשונה להכרה בקושי, שיזמה נציבות התעסוקה ל-70 אלף עובדי המדינה, עשויה לסלול דרך לכלל העובדים **סיון קלינגבייל ורוני לינדר** אזור: דניאלה שוחמן

לוי מעדיה שמעולם לא הגדירה את עצמה מטפלת. "מבחינתי, אלה החיים שלי", היא מספרת. "ההתמודדות הזאת היא אפילו לא משהו שאני יכולה להגדיר. בעלי ואני נעדרנו כמה חודשים מהעבודות שלנו כי טסנו להשתלת כבד בחו"ל – השארנו פה את הילדים ויצאתי לחופשה ללא תשלום (חל"ת). זה בתי חולים וזה בחו"ל, ואת כל הזמן מרגישה לא נוח. זאת לא המיחלה שלי – זאת המחלה שלו, ובשבילי אני קרועה בין התפקיד שלי בעבודה ומה שאני צריכה לתת למערכת לבין המשפחה", היא מספרת. בני משפחה מטפלים הם אולי אוכלוסיית העובדים השקופה הגדולה ביותר שקיימת: יותר מרבע (27%) מהישראלים הבוגרים בישראל, כ-1.5 מיליון בני אדם, עונים להגדרה של בן משפחה מטופל – כלומר סייעו בשנה האחרונה באופן קבוע לבן משפחה או חבר שסובל מקשיים בתפקוד הנדרשים בעים מגילו המבוגר, ממחלה קשה או כרונית, או שמתמודד עם מוגבלות פיזית, שכלית או נפשית. כך על פי ממצאי סקר נרחב שערך ב-2018 מכון

שעובדים המטפלים בכך משפחה נכנסים למשרדה של לוי, הממונה על הרווחה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הם בדרך כלל עושים זאת כדי לברר כמה ימי מחלה מגיעים להם לפי החוק, ואם ישנן זכויות מיוחדות או הקלות שלהן הם זכאים ממקום עבודתם. רק אחי רי שהיא שואלת "ואיך אתה מרגישה?" או "ואיך את מתמודדת?", פתאום זולגות הדמעות וחבילת הטישו נדרשת. "מי שנמצא ליד מטופל נוטה לחישוב שהפוקוס לא עליו ולכן לא מבין שגם לו יש התמודדות. הם מופתעים מכך שיש משהו שרואה אותם", היא אומרת. לוי יודעת היטב כיצד מרגישים אלה שנאלצים לטפל בכך משפחה – בן זוגה הוא נכה צה"ל ומושתל בכבד. "ההשתלה היתה כבר לפני 20 שנה, אבל אנחנו חיים עם זה כל הזמן", היא מספרת. לדבריה, לא מעט אנשים שעובדים איתה כלל לא מודעים לכך. "אם יש תקופות שאני נעדרת, אני לא מציינת את הסיבה", היא אומרת.

מנהלי צ"י רכב, שלא יתדלקו אתכם בשטויות, משתלם לעבוד עם יותר חברות!

אל תסתפקו בחברת דלק אחת
לדלקן האוניברסלי.

זה הזמן להגדיל את מספר חברות הדלק
איתן אתם עובדים
וליהנות מהיצע רחב יותר.
תחרותי יותר. נוח יותר.

משרד האנרגיה
www.energy.gov.il

צילום: חן רביב

**רחל לאדני, מייסדת עמותת
caregivers: "זו פעם ראשונה
שיש הגדרה ומדיניות, ולא יוזמה
מקומית. נציבות שירות המדינה,
המעסיקה הכי גדולה במשק,
נותנת את ההנחיות, מיישמת
אותן – ויכולה לצאת עם מסקנות
שישפיעו על כל המשק. כך
ניתן יהיה להגיע למגזר העסקי
ויהיה קל יותר לסייע לחברות
למצוא דרכים להתמודדות"**

בנוח להפיץ את מה שעברה לעמיתיה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. "באתי ואמרתי: גם אני מטפלת בבן משפחה. אני מבינה במה מדובר. אנחנו באותה סירה. לכל אחד מאתנו זה יקרה באיזשהו שלב בחיים. בזכות זאת עובדים היו יכולים לפנות אלי בקלות יחסית", היא אומרת. "כממונה על הרווחה, את מה שעברתי שמת בצד. זה היה הפרטי והאישי שלי, שאני לא צריכה לשייך תפקיד אישי בו. ועכשיו אומרים – את יכולה לפנות אלינו עם זה ותקבלי מענה".

גם שפירא מעידה שעם הזמן הבינה שלקחה את הסיוע לבן משפחה כמובן מאליו. "כשבורקים את ההגדרה בספרות מבינים שזה תמיד יוצר עור מס. הטיפול בבני משפחה מייצר תפקידים נוספים שנכנסים לסדר היום העמוס גם כך, אך לא נתתי לזה את הדעת. היום הייתי עושה את אותו דבר, אבל הייתי מודעת לזכויות שלי או לזכויות שהייתי יכולה לקבל, לעזרה שעומדת לרשותי. אז אמנם היתה לי תמיכה של המנהלים והכל – אבל עדיין, מדובר בהתמודדות לא פשוטה".

"אפתור זאת בעצמי"

אופיר בניהו, מנהל אנג' בכיר שאחראי על תחום ההדרכה, ההשכלה והרווחה בשירות המדינה, הוא בעצמו בן משפחה מטפל. "בשלב מסוים בחיינו המשותפים אשתי היתה זקוקה לטיפול – היא היתה חולת סרטן בצעירותה והחליפו לה מסתם בלב, והיא סובלת מאי-ספיקת כליות ומתקשה בתפקוד", הוא אומר. "יש תקווה שבה אני צריך להיות איתה יותר, במיוחד סביב ניתוח שהיא עברה ושלבנים שונים בטיפול".

בניהו מספר שגם הוא עצמו, שכיום אחראי על מהלך התמיכה בבני משפחה מטפלים, סבל בעבר בדיוק ממה שהתוכנית של נציבות שירות המדינה מנסה לפתור: "בעבר השתדלתי לא לפרסם את העובדה שאני מטפל באשתי. שיתפתי רק חוג מצומצם כי לא חשבתי שהסביבה בעבודה יכולה לעזור או לתמוך בי – נפישית או מקצועית. אמרתי לעצמי שיש לי את הבעיה שלי, אני כבר אסתרר, אני אפתור את זה בעצמי, זה רק לתקופה מוגבלת".

פל ומבין שמצבו טוב יותר, אז למה שבן המשפחה המטיפל יהיה שקשה לו? הוא שם כרי לעזור", היא אומרת. טיפול בבן משפחה הוא לא רק עבודה קשה ומורכבת, אלא גם מצב מתמשך: מחצית (49%) מהמטפלים בקרוב משפחה שלהם מעידים כי הטייפול נמשך שלוש עד חמש שנים, ורבים מספרים כי הוא ארך גם עשור ויותר. רבע מבני המשפחה המטפלים אומרים כי הם מילאו את התפקיד כל יום או כמעט כל יום בחודש האחרון, ורבע נוסף מציינים כי עשו זאת שלוש או ארבע פעמים בשבוע. במונחים שעתיים, קרוב למחצית (46%) מבני המשפחה המטפלים מקדישים לתפקיד 8-14 שעות בשבוע, חלקם אף 22 שעות ויותר – מספר שעות שוות ערך לחצי משרה.

לוי ושפירא מספרות כי גילו שישראלים רבים מתמודדים עם מציאות דומה לשלהן כשהן לקחו חלק בקורס "מטפל בבן משפחה" של עמותת caregivers בשיתוף עם ג'וינט אשל ונציבות שירות המדינה, שבו למדו בין השאר על הזכויות שמגיעות להן בחוק ועל הדרך שבה ניתן לזהות עובדים שנמצאים במצב זה. ברוריה אטיאס, מנהלת תחום בכיר רווחה ונציבות שירות המדינה ומי שהובילה מהלך לקידום הטיפול בבני משפחה מטפלים בשירות המדינה, מספרת כי הקפיצה במודעות לבעיית בני המשפחה המטפלים החלה לפני כשנתיים.

"התרגמנו שלא רק שקיימת תופעה של עומס על בני משפחה מטפלים, היא גם ראיה לתשומת לב בשירות הציבורי ובשירות המדינה", אומרת אטיאס. בנציבות פתחו באחרונה קורס להכשרת ממוני רווחה ומשאבי אנוש, שיהיו אחראים על תחום הטייפול והסיוע לבני משפחה מטפלים, ובמקביל מינו ועדדה לקביעת מדיניות רוחבית בנושא. בעקבות עבודת הוועדה יצאה הנחיה נציב – הוראה מחייבת שחלה על כל 70 אלף עובדי שירות המדינה.

הוראת הנציב שניתנה באחרונה מגדירה לראשונה עבור עובדי המדינה מיהו בן משפחה מטפל, ונותנת למשרדי הממשלה ארגון כלים נרחב לאתר, לזהות וסייע לעובדים כאלה (ראו מסגרת). נכון להיום, על פי החוק עובדים זכאים לפדות עד שש ימי מחלה בשנה בשל מחלת הורה או בן זוג, על חשבון מכסת ימי המחלה שלהם. עובדים שבני זוגם חולים בסרטן זכאים לקחת עד 60 ימי מחלה בשנה כרי לטפל בהם. הוראת נציבות המדינה מוסיפה לכך 24 ימי מחלה בשנה, מעבר לזכויות הקיימות, בכפוף לאישור ועדה משרדית.

"זו פעם הראשונה שיש הגדרה, פעם ראשונה שיש מדיניות וזו לא יוזמה מקומית של מייסדי", אומרת רחל לאדני, שהקימה ב-2014 את עמותת caregivers בעקבות ניסיון חייה. לאדני מספרת כי כשטיפלה בבעלה שחלה בסרטן, הבינה כי תופעת בני המשפחה המטפלים היא שקופה, ולכן אינה ממוסדת ולא מטופלת. "העמותה קמה במטרה להעלות מודעות ולפתח כלים", היא אומרת.

לדבריה, יש יוזמות של ארגונים עסקיים, אבל מאחר שמדובר בחברות פרטיות, ההשפעה של יוזמות האלה על כלל שוק התעסוקה מוגבלת. "כעת נציבות שירות המדינה, המעסיקה הכי גדולה במשק, נותנת את ההנחיות, מיישמת אותן, בוחנת את היישום ויכריח לה לצאת עם מסקנות שיפיעו על כל המשק. כך ניתן יהיה להגיע למגזר העסקי ויהיה קל יותר לסייע לחברות להכיר בצורך ולהציע דרכים להתמודדות", היא אומרת.

"להנהלות משרדי הממשלה יש עכשיו הרבה יותר כלים כדי לסייע לעובדים, עם כמה שפחות בירוקרטיה ועם כלים משמעותיים", מוסיף פה אטיאס. "אנחנו מקדימים למעשה את המגזר הפרטי, וזה מסר חשוב משירות המדינה שאנחנו רואים לעובדים שלנו ותומכים בהם". לדבריה, "הצבנו מטרה: להכיר בתופעה, לצמצם את הפגיעה בעובדים, ולהיות גוף ירידות יותר כלפי אותם בני משפחה מטפלים. למדנו גם ממחקרים שנערכו בארה"ב כי ההשקעה והסיוע שניתנו לעובדים שמטפלים בבני משפחה, כגון גמישות בעבודה, ייעוץ אישי והקלות שונות – יכולים להחזיר את ההשקעה (בגין הפגיעה בפריז; ס"ק ור"ל) פי שלושה".

לוי מספרת כי בעקבות ההנחיות החדשות, הרגישו

המשך מהעמוד הקודם

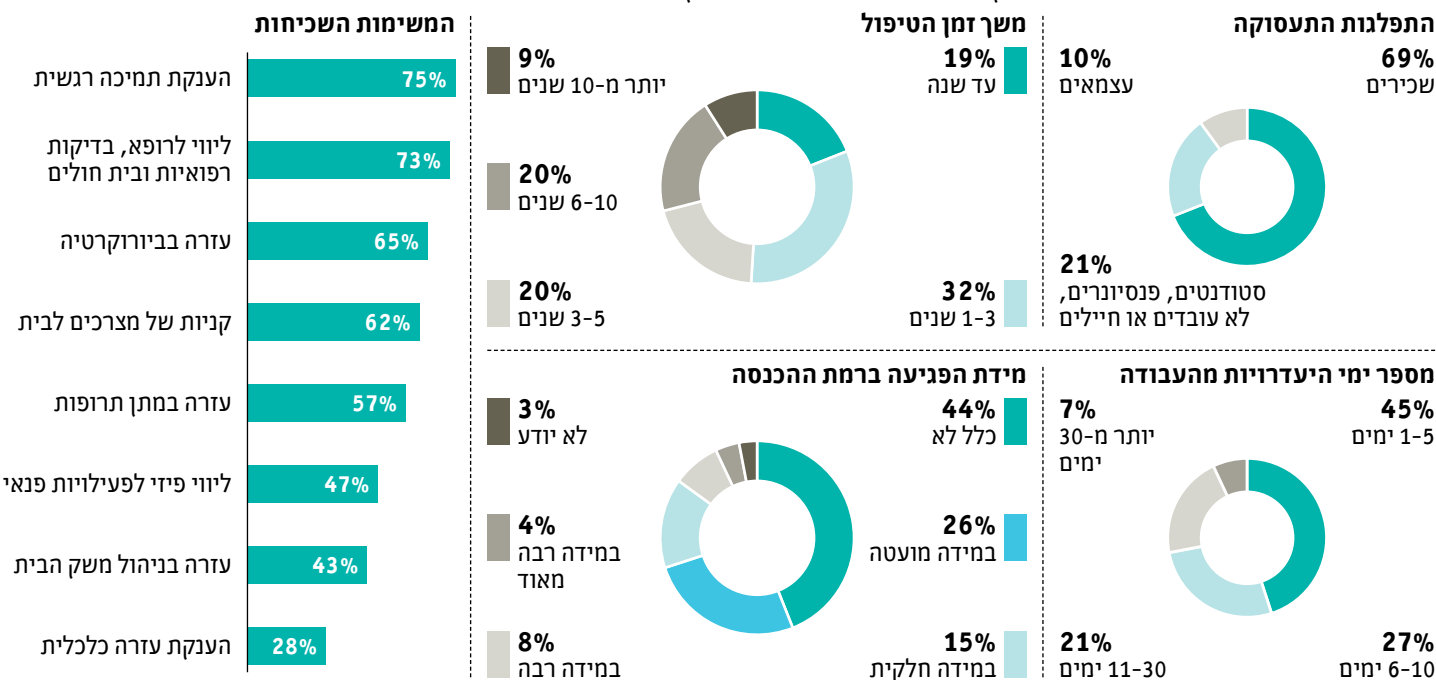
גישת ה"אפתור את זה בעצמי" שכיחה בקרב המטפלים בבני משפחתם, אבל במרבית המקרים, הניסיון להתמודד עם המצב ללא עזרה ממשית פוגע בעבודתו של המטפל. "כשעובדים מתמודדים עם קושי כמו ל"ט פל בבן משפחה חולה, העומס הפיזי והנפשי כבד. עובד כזה נעדר מעבודה ימים שלמים, אינו מרוכז. לעתים הוא נקלע למשבר נפשי – אנשים לוקחים הרבה אחי ריות מוסרית ופיוזית על הרבר הזה", אומרת שפירא. לדבריה, אם העובד אינו משתף את המנהל, הוא עלול לראות בעובד "נוכח נפקד", ויכולים להיווצר מתחים. "אנשים שמצפים מהם לטפל בבני משפחתם לרוב לא מספרים שקשה להם", היא מחדרת.

ואכן, מטפלים בבני משפחתם מרווחים על פג"ע כלכלית ונוק לקריירה כתוצאה מהמשימה, ויותר ממחציתם (52%) מציינים כי בשנה האחרונה נעדרו מהעבודה בעקבות זאת – מתוכם 55% מעידים כי נעדרו לפחות 6-10 ימים. שישה מכל עשרה משיבים אומרים כי הם מרגישים שהמשימה פוגעת בקריירה שלהם במידה כלשהי, 11% מרווחים כי הפגיעה קשה או קשה מאוד. יותר ממחצית (53%) מהמטפלים בבני משפחתם מעריכים כי הטיפול פוגע בהם כלכלית – 8% אף מעריכים כי נאלצו לעזוב את עבודתם בעקבות הצורך לטפל בבן המשפחה.

המשימות המרכזיות שעליהן דיווחו רוב המטפלים בבני משפחתם הן הענקת תמיכה רגשית, ליווי לר"ר פאים ולבריקות, עזרה בעניינים ביורוקרטיים וקביעת תורים, וגם סיוע בקניות בסופר, בניהול משק הבית, בטיפול התרופתי, בליווי לפעילויות מחות לבית ובי תפקוד בסיסי. במילים אחרות – זאת עבודה לכל דבר, שכוללת השקעה של זמן, כסף וכמובן הקשבה והכלה. בניהו טוען כי היה קל לו יותר אם במקום עבודתו היו מודעים למצב שבו הוא נמצא. "אם היתה תמיכה לכך בעבודה היה לי פשוט יותר לשתף, ולמערכת היו כלים ניהוליים לדעת איך לסייע לי. כך ההתמודדות שלי עם המצב, כמו שוודאי יש גם לרבים אחרים, היתה הרבה יותר קלה. בסופו של דבר אנחנו כאחראים על רווחה מנסים לקדם את ה-Well Being של העובד במקום עבודתו, שירגיש לא רק את הרווחה התעסוקתית, אלא גם בכל ההיבטים של החיים שלו. שירגיש שהעבודה היא חלק מהמשפחה, שמבינים אותו ותומכים בו גם בזמנים הקשים, שידעו להיות גמישים", הוא אומר.

"עד היום העובדים לא היו מרווחים על כך. כעת אנחנו אומרים אוקיי, יש לכם הורים מתגברים, והמערכת בנויה לתת מענה. הנה מה שאנחנו יכולים לתת מבחינת שעות עבודה וגמישות בעבודה", אומרת לוי. לדבריה, בעבר העובדים היו משלמים על כך באמצעות ימי המחלה והחופשה שלהם. "כעת אפשר לעשות זאת בלי להרגיש שאנחנו 'גונבים' מהמדינה. אפשר לנצל את השעות שמגיעות בצורה פתוחה", אומרת לוי. היא מוסיפה כי בעקבות ההוראות החדשות, נוסף ההיבט הרגשי, שהוא לא פחות חשוב. "זכות השינוי עכשיו אפשר להיות בן משפחה מטפל ולהרגיש שהזקוק נמי

מטפלים במשרה שנייה העזרה והנטל העיקריים של בני משפחה המטפלים בקרוביהם

מקור: מתוך סקר שערך מכון רושינק עבור עמותת caregivers ישראל, 2018

אופיר בניהו, מנהל אגף בכיר בשירות המדינה: "בעבר השתדלתי לא לפרסם את העובדה שאני מטפל באשתי. שיתפתי רק חוג מצומצם כי לא חשבתי שהסביבה בעבודה יכולה לעזור או לתמוך בי – נפשית או מקצועית. אמרתי לעצמי שיש לי את הבעיה שלי, אני כבר אסתדר, אני אפתור את זה"

צילום: גדעון שטרית

תי?" "למה הייתי צריך את זה?" "העניין הוא שגם אם אתה יודע שההורה שלך מקבל את הטיפול הטוב ביותר – אתה לא שם כדי לעזור, וזו תחושה לא פשוט טה", היא אומרת.

לא סתם שמה שפירא את הרגש על המרחק, זאת המציאות שעמה מתמודדים אנשי משרד החוק. "תארי לעצמך שליח שנמצא באוסטרליה או דרום אמריקה, ומודיעים לו שאבא שלו במצב קשה והוא צריך לצאת לנסיעה של 24 שעות ויותר. הוא יושב במטוס ולא יודע אם יספיק לראות את אבא שלו", היא אומרת. בשל הישנות המקרים, במשרד החוק, כמו ביתר המשרדים, נערך סקר במטרה להבין את היקף תופעת

זא גם עלי, לא רק על הורי המבוגרים, בן המשפחה החולה או הילד".

לארני מרגישה כי הזכויות למטפלים בבני משפחתם בקרב כל המגזרים כבר קיימות בחוק, אך אנשים לא מודעים להן. גם היא, כמו אחרים, לא היתה מודעת, כשטיפלה בבן זוגה חולה הסרטן, כי בן זוג של חולה סרטן יכול להשתמש לצורך ליווי הטיפול ב-60 ימים מימי המחלה הצבורים שלו. "אני מרצה בפני אנשי משאבי אנוש בחברות רבות. כשאני מספרת שמותר להשתמש ב-60 ימי מחלה ושואלת מי ידע על הנתון הזה, 99% עונים שהם לא שמעו על כך לפני כן. נכון, 60 ימים לא מספיקים, אבל רוב האנשים לא יודעים גם על זה", היא אומרת.

כדי להראות עד כמה המודעות לזכויות המטפלים בבני משפחה נמוכה, מספרת לארני על מקרה שבו ע"ד בדת סוציאלית באחד מבתי החולים בישראל התווכחה איתה על כך ואמרה לה שהיא טועה – ולזכותם של המטפלים לא עומדים 60 ימים. "שלחתי לה את לשון החוק והיא אמרה לי: 'זה יכול לעזור להרבה משפחות'", היא אומרת.

משרדים שונים, צרכים שונים

שפירא נזכרת בכאב בעובד משרד החוק שנסע לביקור שליחים בחו"ל, וקיבל טלפון מילדיו בישראל שסיפרו לו שאביו, הסבא שלהם, במצב לא טוב. "זה היה רגע לא פשוט. הוא היה בנסיעת עבודה והוצף בהרגשה רעה שאינו יכול לעזור", היא מספרת. לדבריה, עבוד רבים במצבים כאלה עולות שאלות כמו "למה נסע"

העובדים המטפלים והצרכים שלהם. הסקר גילה כי מתוך עובדי המשרד המועסקים בחו"ל, כ-140 מטפלים בבן משפחה, 96 מרגישים שמוטל עליהם עומס בינוני עד כבד מאוד בגין הטיפול ו-50% היו מעוניינים בעזרה כלשהי בהתמודדות עם המצב, כמו סיוע נפשי או תמיכה בטלפון. לדברי שפירא, בזכות הסקר גילו במשרד כי טיפול בבן משפחה מהווה שיקול מהותי בהחלטה אם לצאת לשליחות: נשאלים הישבו כי יוכלו לצאת לשליחות רק אם יאפשרו להם להגיע יותר לא רץ במהלכה – וכי בלי הגמישות הזאת, ייאלצו לוותר על כך. "מי שיש לו הורים מבוגרים או חולים חושב פעמיים על יציאה לחו"ל, וזה משליך על התפקוד של המערכת", היא אומרת.

שפירא מתארת מציאות מורכבת. "עובדים ביטאו תחושה קשה של חוסר היכולת להעניק סיוע מרחוק, מה שלפעמים גורם לתחושת קשות בתוך המשפחה כי האחים האחרים מרגישים שהשליח אינו לוקח חלק באחריות", היא אומרת. "הפתרון שהצענו הוא לאפשר חופשות מיוחדות לעובדים שיוכרו כמטפלים. אנחנו חושבים גם על אפשרות לחבר אותם לאנשי מקצוע שיוכלו לסייע להם או בתשלום עבור עזרה".

"יש פה אמירה ערכית לעובדי שירות המדינה שאנחנו רואים אותם ומתחשבים בהם", מוסיף בניהו. "עושים זאת דרך מנהלי הרווחה, שהם השליחים שלנו שאמורים לטפל באופן פרטני בעובד. זה הרבה מעבר למתן ימי מחלה – זה רק אחד הכלים, אבל יש עוד המון פעילויות שאפשר לעשות: קבוצות תמיכה, עבודה בשעות גמיש".

לדברי יוסי היימן, מנכ"ל ג'זינט אשל, "המהלך עם נציבות שירות המדינה ישיפע על איכות חייהם של כמיליון אזרחים בישראל, אך הדרך להכרה מלאה בהם עדיין ארוכה. עובדה זו מקבלת משנה תוקף לאור העובדה שכיום עוד אין מדיניות לאומית לבני משפחה מטפלים, בניגוד לכמה מדינות בעולם שבהן קיימת מדיניות שכזו".

"מנהלים יתבקשו להתגמש עם עובדים המטפלים במשפחתם"

וכן יסייעו לעובדים אלה בהתאם לכלים שנקבעו במשרד, כך לפי ההנחיה. בנוסף, הנהלת המשרד נדרשת ל"מתן לגיטימציה ויצירת סביבה תומכת וידידותית, שתאפשר לבני המשפחה המטפלים להישקף בפני הגורם המקצועי במשרד בלי לחשוש שמא ייפגעו עקב כך ותוך אמון שפרטיותם תישמר".

בכל משרד תוקם ועדה מיוחדת לסייע לבני משפחה מטפלים, בראשות סמנכ"ל, שתהיה מוסמכת לרדן בבקשות של עובדים להיעדר ולתת להם אישור ניצול של עד 24 ימי מחלה נוספים בשנה מעבר למיזוי זכויותיהם בחוק לצורך טיפול בבן המשפחה.

בנוסף, הוועדה יכולה לאשר לעובד לצאת לחופשה ללא תשלום למשך עד 30 יום בשנה, או לעבוד בחלקיות משרה ל"זמן מה", או לאשר לו עבודה מסניף אחר של המשרד או כל פתרון זמני גמיש אחר.

כמו כן, סמנכ"ל מינהל ומשאבי אנוש בכל משרד יוכל לאשר לעובד שעות עבודה גמישות ולאפשר לו להשלים שעות שהפסיד בגלל הטיפול בבן המשפחה. הנוהל הוא למעשה פיילוט למשך שנה אחת, שאחריה תיבחן האפקטיביות של ההנחיות והעלות הכלכלית שלהן.

אחרי שנים של חוסר ודאות ולעתים אף בושה, עובדי המדינה יקבלו זכויות מיוחדות במקרים שבהם הם נאלצים לטפל בבן משפחה בשל מצבו הרפואי. באחרונה הוציא נציב שירות המדינה הנחיה שכל הנראה מהווה את הצעד המתקדם ביותר שנעשה עד כה בישראל לכיוון הכרה במעמד של בני משפחה מטפלים, בקשיים שלהם ובזכויות שלהם.

ההנחיה מגדירה לראשונה באופן רשמי מיהו בן משפחה מטפל, והיא רחבה למדי: עובד המטפל או מלווה בן משפחה מקרבה ראשונה, כולל דודה, סב"תא ואפילו הורה של בן זוג, עקב מוגבלות, מחלה קשה או כרונית, או ירידה תפקודית עקב זקנה. ההנחיה גם מטילה על המנהלים הישירים לאתר ולזהות באופן אקטיבי את העובדים שהם בני משפחה מטפלים, ולסייע להם.

ארגון הכלים שאותו הגדירה נציבות שירות המדינה מאפשרת לכלל משרדי המשלה לסייע לעובדים. כל ממונה על הרווחה בכל משרד ממשלתי יעבור הכשרה מקצועית בנושא, ולאחר מכן יערוך סקר לבריקת היקף התוריעה במשרד ויציא את ממצאיו להנהלת המשרד. מנהלים בארגון יעברו הרכות וימי עיון בנושא, ו"יתבקשו לגלות גמישות, אמפתיה, סובלנות, הבנה